

SLOVENSKÝ ODKAZ VE SBÍRKÁCH MAP A PLÁNŮ NÁRODNÍHO ARCHIVU A JEJICH ZPŘÍSTUPNĚNÍ

SLOVAK HERITAGE IN THE COLLECTIONS OF MAPS AND PLANS OF THE NATIONAL ARCHIVE AND THEIR ACCESSIBILITY

Filip PAULUS¹, Šárka STEINOVÁ¹

Abstrakt

Digitalizace původně analogových archiválií, která měla čistě ochranný charakter, tj. aby nedocházelo k poškození vzácných papírových nebo pergamenových listin, postupně nabývá větších rozměrů a síť archivů v ČR disponuje poměrně významnými kolekcemi nestrukturovaných obrazových digitálních dat a mezi ty nejvíce zajímavé žádané patří historické mapy a různé plány. Jednoduchá dostupnost informací sice přinesla mnoho pozitiv, ale čím dál více se objevuje problém dezinformací a také dlouhodobé čitelnosti digitálních dat, kterou v různých podobách řeší celý svět. Právě z těchto důvodů význam digitální archivace bude vzrůstat, protože důvěryhodnost dostupných dat bude hrát čím dál více důležitou roli. K této roli se Národní archiv postavil tak, že za jednu z hlavních priorit považuje digitalizaci jednoho ze svých nejrozsáhlejších fondů historických rukopisných map – Sbírka map a plánů. Součástí této sbírky je i tzv. soubor rakouských map, pocházející z fondů Hofkammerarchivu ve Vídni, který obsahuje dokumenty z bývalé Rakousko-uherské monarchie včetně slovenského území. Mapy jsou jednoduše identifikovatelné podle štítků se signaturami, označující jednotlivé tematické celky (A Přehledové mapy velkých oblastí, B Poštovní a silniční mapy, C Plány pro výstavbu silnic a projekty, E Mapy pro účely výběru mýta a cla, F Mapy a plány vodních cest na řekách a kanálech, H Plány zařízení pro průmyslové a důlní využití vodní energie, K Mapy lesů, M Mapy a plány válečných bojišť, obležení, pevností a opevnění, N Plány strojů, průmyslových závodů a lodí, O Mapy a plány měst, okresů, přístavů a obcí, Pa Mapy a plány dolů v dědičných zemích, Ra Plány kancelářských a důlních budov, Rb Plány hradů, zámků, kostelů a dalších budov, S Uniformy, lodě, výrobní vzorky). Tento celek je však možné doplnit i o další mapy a plány bez označení fondu rakouského státního archivu. Zcela specifickým souborem se vztahem ke slovenskému území a vzdělávání je soubor montánních plánů studentů Báňské akademie v Banskej Štiavnici. Explicitním cílem příspěvku je výběr, prezentování a zpřístupnění kartografických dokumentů, vztahujících se ke slovenskému území ve Sbírce map a plánů Národního archivu původně uložených v rakouském archivním fondu Dvorské komory.

Klíčová slova: staré mapy, 16 – 18 století, mapové sbírky, kulturní krajina, historická geografie, Slovensko, studenti

Keywords: old maps, 16th-18th century, map collections, cultural landscape, historical geography, Slovakia, students

---

¹ PhDr. Filip PAULUS, ThDr. Mgr. Šárka STEINOVÁ, Th.D., Národní archiv, Archivní 2257/4, 149 00 Praha, filip.paulus@nacr.cz, sarka.steinova@nacr.cz